

VINOVĂȚIE ȘI AMBIGUITATE

PREMIERĂ ABSOLUTĂ

DE CRĂCIUN, DUPĂ REVOLUȚIE de Virgil Tănase • **TEATRUL NAȚIONAL DIN BUCUREȘTI** • Data reprezentăției: 30 noiembrie 1994 • Regia: Virgil Tănase • Scenografia: Doina Levița • Distribuția: Mircea Albulescu (Miron), Elvira Deatcu (Cynthia), Ileana Iordache (Doamna Visarion), Alexandru Georgescu (Emil), Mihai Călin (Michael).

Greu de judecat o substanță dramatică efervescentă, cu certe virtuți revelatoare în plan psihologic, dar care nu și-a găsit încă forma ideală de cristalizare. E cazul acestui **text de spectacol** al lui Virgil Tănase, numit **De Crăciun, după revoluție**, din care ar putea oricând să iasă o foarte bună nuvelă sau un provocator scenariu de film, ba chiar și **o piesă de teatru**, în accepțiunea clasică, dacă autorul ar fi interesat de așa ceva. Căci omul de teatru e dublat de un **literat** de vocație, prea bun cunoscător al tehnicilor de construcție și al exigențelor specifice fiecărui gen pentru a putea fi suspectat de altceva decât de o **voită** ieșire din bătrânele tipare, cu riscuri pe care a înțeles să și le asume. Între ele, o împovărătoare doză de ambiguitate, pe care spectacolul o poate cel mult direcționa într-un sens sau altul, fără a ajunge însă la acea tranșantă expresie scenică, proprie actului comunicării teatrale.

Sigur, e mai interesant să urmărim personajele descoperindu-și – decât recunoscându-și! – propria vinovăție, dar asta nu le face cu nimic mai puternice sub raport dramatic, mai ales dacă „vinovăția” rămâne ea însăși ambiguă, ipotetică, prezumtivă sau numai iluzorie.

Lăsată să curgă cam mult (și cam discursiv) prin tot felul de meandre ale contradictoriei naturi umane, desigur după „vrerea” personajelor, materia dramatică riscă să se de-structureze, afectând în primul rând soliditatea personajelor. Cu excepția nepotului, Emil, singurul mai puțin ambiguu, ele nu mai au forța de a fi convingătoare, complăcându-se în statutul incert de ipoteze (și ipostaze) dramatice. Chiar dacă rolul profesorului Miron, fugit în străinătate și revenit în țară „de Crăciun, după revoluție”, e jucat cu o extraordinară bogăție de nuanțe de acest uriaș actor care e Mircea Albulescu, iar rolul nepotului e nu numai savuros, ci și consistent configurat scenic de Alexandru Georgescu, interpretarea personajului cumnatei, doamna Visarion, de către Ileana Iordache nefiind, la rândul-i, cătuși de puțin deranjantă.

Paradoxal, ceea ce ar putea scoate, peste timp, spectacolul din uitare e debutul scenic – în calitate nu de studenți la actorie, ci de actori profesioniști – a doi tineri de certă valoare. E vorba de Elvira Deatcu, interpreta foarte tinerei soții a profesorului, Cynthia, căreia actrița îi conferă o continuă, evazivă nemulțumire de sine, ce se răsfrânge asupra a tot ceea ce o înconjoară,

și de Mihai Călin, interpretul nu mai puțin tânărului asistent al profesorului, Michael, care se complace într-o legătură aproape fătășă cu soția acestuia, fără a da vreun semn de „vinovăție”, temă pe care fiecare personaj o pune în discuție. Într-un rol ingrat, puțin ofertant, Mihai Călin reușește performanța de a nu face nimic în plus, constrângându-se la a fi strict la obiect, ceea ce – în teatru – n-am mai întâlnit de o bună bucată de vreme. Cât despre Elvira Deatcu, chiar dacă personajul ei n-a dobândit (încă) strălucirea scontată, actrița dovedește suficientă forță dramatică și ardoare temperamentală pentru a ne determina să-i urmărim evoluția cu tot interesul.

Scenografia concepută de Doina Levița are de astă dată eleganța simplității și e îndrăzneț sugestivă, mizând pe conotațiile simbolice ale puținelor obiecte de recuzită. În măsura în care regizorul Virgil Tănase nu și-a dorit neapărat un mare succes de public, ci o experimentală materializare scenică a investigației psihologice întreprinse de scriitorul Virgil Tănase asupra reacției – și a eventualei „vinovății” – a individului în fața cataclismului istoric, demersul său poate fi socotit în bună parte izbutit. Căci spectacolul, chiar dacă nu te convinge tot timpul, nu te lasă nici o clipă indiferent.

VICTOR PARHON

Elvira Deatcu, Alexandru Georgescu și Mircea Albulescu în *De Crăciun... de Virgil Tănase* (în regia autorului) la TNB

Foto: Dan Vălămănicu